

СЕКЦІЯ 19. ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

Тисяченко Д.П.

студентка 2-го курсу спеціальності

«Підприємництво та торгівля»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Артюх О.В.

доктор економічних наук, професор кафедри

бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ У МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ведення обліку в малих підприємствах є надзвичайно важливим аспектом їхньої діяльності, що визначає фінансову стабільність та успішність бізнесу. Незважаючи на менший обсяг операцій порівняно з великими корпораціями, малі підприємства стикаються з унікальними викликами та потребують спеціалізованих підходів до бухгалтерського обліку. Систематизація фінансових операцій, дотримання податкового законодавства та ефективне управління ресурсами є ключовими елементами, які забезпечують не лише виживання, але й розвиток малого бізнесу. Характерною особливістю суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб є спрощена система оподаткування.

Спрощена система оподаткування (ССО) в Україні є спеціальним податковим режимом, що надає можливість суб'єктам малого підприємництва знизити податкове навантаження та спростити ведення бухгалтерського обліку. Вона передбачає сплату єдиного податку замість кількох інших видів податків і застосовується для фізичних осіб-підприємців (ФОП) та юридичних осіб, що відповідають певним критеріям. ССО була запроваджена указом Президента №727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва».

Також у спрощеній системі оподаткування визначається основні групи платників єдиного податку:

1. Перша група: ФОП, що займаються роздрібною торгівлею на ринках або надають побутові послуги населенню. Ліміт доходу – 1,18 млн грн на рік. Ставка податку – до 10% від прожиткового мінімуму.

2. Друга група: ФОП, що надають послуги платникам єдиного податку та/або населенню, або займаються виробництвом та продажем товарів. Ліміт доходу – 5,58 млн грн на рік. Ставка податку – до 20% від мінімальної заробітної плати.

3. Третя група: ФОП та юридичні особи з будь-якою діяльністю. Ліміт доходу – 7,02 млн грн на рік. Ставка податку – 3% від доходу (з ПДВ) або 5% (без ПДВ).

4. Четверта група: Сільськогосподарські виробники, їх ставка податку залежить від площі та типу сільгоспугідь [3].

Спрощена система оподаткування в Україні популярна серед малих підприємств через свої переваги. Вона значно зменшує податкове навантаження, дозволяючи більше ресурсів на розвиток бізнесу. Ця система також спрощує облік та звітність, зменшуючи бухгалтерську роботу. Малі підприємства користуються скороченою звітністю та менш деталізованими обліковими документами, що економить час і ресурси. Простота адміністрування сприяє зниженню податкових перевірок, дозволяючи підприємцям фокусуватися на управлінні та зростанні бізнесу.

У спрощеній системі оподаткування безумовно є свої переваги, але також і недоліки, які варто враховувати. Перейти на спрощену систему оподаткування з загальної можна лише один раз на рік і тільки з початку кварталу. Свідомство платника єдиного податку для юридичних осіб дійсне протягом одного року, тому щорічно до 16 грудня потрібно подавати заяву до податкової служби.

На єдиному податку підприємствам забороняється:

1. Діяльність у сфері грального бізнесу;
2. Проведення лотерей;
3. Видобуток та виробництво дорогоцінних металів і каменів;
4. Торгівля виробами з дорогоцінних металів;
5. Діяльність з обміну валют;
6. Виробництво підакцизних товарів;
7. Експорт та імпорт підакцизних товарів;
8. Перепродаж та організація торгів (аукціонів);
9. Спільна діяльність за п. 7.7 Закону "Про оподаткування прибутку підприємства".

Виручка не повинна перевищувати 1 млн грн, інакше підприємство переходить на загальну систему оподаткування. Чисельність працівників не може бути більшою за 50 осіб. ПДВ враховується у виручці для обчислення бази оподаткування єдиним податком. Суб'єкт малого підприємництва повинен вести облік доходів та витрат за формою, затвердженою наказом №477. Ставка єдиного податку 6%, але може бути 10% і не змінюється протягом року [2].

Важливо звернути увагу на таку особливість у малих підприємствах як звільнення від обов'язковості аудиту. В Україні питання обов'язковості аудиту регулюється Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та іншими нормативно-правовими актами. Відповідно до цих нормативних актів, неминучий аудит є вимогою для певних категорій підприємств, включаючи публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії та інші фінансові установи.

Малі підприємства в Україні звільнені від необхідності аудиту, якщо вони відповідають певним критеріям, таким як:

1. Річний дохід не перевищує 700 тисяч євро;
2. Кількість працівників не перевищує 50 осіб;
3. Вартість активів не перевищує 350 тисяч євро.

Відсутність обов'язкових аудиторських перевірок для малих підприємств в Україні обумовлена кількома причинами. Аудит є дорогим процесом, що може бути фінансово обтяжливим для малих підприємств. Відсутність обов'язкових перевірок спрощує регуляторні вимоги та зменшує адміністративні перешкоди, дозволяючи підприємствам зосередитися на своєму розвитку. Уряд підтримує малий бізнес, звільняючи його від аудиту для сприяння зростанню та стабільності. Також це надає більше гнучкості у прийнятті рішень і швидкому реагуванні на ринкові зміни [1].

Отже, особливості ведення обліку у малих підприємствах тісно пов'язані зі спрощеною системою оподаткування (ССО), яка дозволяє знизити податкове навантаження та спростити бухгалтерські процеси. Вона забезпечує легкість в обліку та звітності, зменшуючи адміністративні витрати і час, необхідний для виконання бюрократичних процедур. Звільнення від обов'язкового аудиту для малих підприємств є важливим аспектом, що дозволяє зменшити витрати і зосередитися на розвитку бізнесу. Цей підхід підтримується урядом для стимулювання зростання та стабільності малого бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Чому аудит - про розвиток клієнта та його прибуток, а не про витрати чи покарання - European Business Association. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/chomu-audyt-pro-rozvytok-kliiyenta-ta-jogo-prybutok-a-ne-pro-vytraty-chy-pokarannya/> (дата звернення: 26.05.2024).
2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ ЗГІДНО З ПОДАТКОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ | А В Хмелюк | Ефективна економіка №12 2012. Журнал «Ефективна економіка» - наукове фахове видання з питань економіки. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1657> (дата звернення: 26.05.2024).
3. Чому аудит - про розвиток клієнта та його прибуток, а не про витрати чи покарання - European Business Association. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/chomu-audyt-pro-rozvytok-kliiyenta-ta-jogo-prybutok-a-ne-pro-vytraty-chy-pokarannya/> (дата звернення: 26.05.2024).

